

Exceptions

Tur Orech Chaim 334

If a fire broke out on Shabbat; if it was at night, before the evening meal, one is permitted to save enough food for three meals, both for people and for animals. In the morning - enough food for two meals. In the afternoon enough food for one meal. This applies only in the house where the fire is, that one may only save the amount required, because if it were permitted to save

more, there is a concern that since a person is very concerned about their possessions, they may forget that it is Shabbat and extinguish the fire. However, in neighbouring houses where there is a fear that the fire may spread, they are not so immediately concerned, and therefore they may save whatever they want. The Sefer HaTerumah wrote that even money and other muktze things may be saved in such a case, because in a case of financial loss there is no prohibition of muktze.

טור אורח חיים סימן שלד
 נפלה דליקה בשבת אם הוא בלילה קודם סעודה יכול להציל כדי מזון שלש סעודות הראוי לאדם לאדם והראוי לבהמה לבהמה ובשחרית מזון ב' סעודות ובמנחה מזון סעודה אחת ודוקא בבית שהדליקה בו אותם לא יצילו יותר מכדי צורך שבת שאם יצילו יותר איכא למיחש מתוך שהוא טרוד בהצלה ישכח השבת ויכבה אבל בתים הקרובים לדליקה ויראים שתגיע אליהם הדליקה לא דחיל כולי האי ויכולין להציל וכתב בעל התרומות דאפילו מעות ודברים המוקצים יכולין להציל דבמקום פסידא אין לחוש לאיסור מוקצה.

Shulchan Aruch 308: 18

A thorn that is placed in a public domain may be moved (on Shabbat) less than 4 amot at a time. If it is in a carmelit it is permitted to move it directly. This is because there is a danger that many people may be injured by it, and in a case of danger to a large population all Rabbinic prohibitions are suspended.

שולחן ערוך אורח חיים סימן שח סעיף יח
 קוץ המונח ברשות הרבים, מותר לטלטלו פחות פחות מד' אמות; ובכרמלית מותר לטלטלו להדיא, משום דחיישינן שמא יזקו בו רבים, ובמקום הזיקא דרבים לא גזור רבנן שבות.

Magen Avraham 308: 37

The Rivash wrote that specifically a thorn may be moved, since it is not clearly visible, and similarly a hot piece of metal, since its heat is not noticeable, because even after it is no longer red hot it can still burn things. However a coal of wood remains red as long as it has energy to burn, and

מגן אברהם אורח חיים סימן שח ס"ק לז
 כתב הריב"ש ש"ס' ת"א ודוקא קוץ שאינו נראה וכן גחלת של מתכת אין חומה ניכר שאף בתר דאזיל סומקא יש בה כח לשרוף אבל גחלת של עץ כל זמן שיהיה בה כח לשרוף תהיה אדומה ויכירו בה כ"כ בה"ג וה"ה אבן גדולה הנראה לעינים אסור לטלטלה עכ"ל, וצ"ע דאמרין בגמ' שפוד של עץ שרי לטלטלה שלא יזקו בו וכמ"ש ס' תקי"ח ס"ג וכ"פ בסס"י של"ד דאפי' גחלת של עץ שרי ומ"מ צ"ע אם יש להתיר באבן כי נראה דלא התירו אלא בדבר שלא היה מונח שם מע"ש דלא ה"ל לסלקו מאתמול

therefore is recognisable (and nobody will step on it). So too, a large rock which is clearly visible may not be moved. However this Halacha needs clarifying, since the gemara states that a wooden spit may be moved so that it doesn't cause damage, and in siman 334 the Shulchan Aruch states that a wood coal may be moved. Nevertheless, it still requires

you can find more shabbat source sheets from Rabbi Sedley on the web: www.rabbisedley.com

clarifying about a large rock, since it would appear that they only permitted moving things that were not visible before Shabbat, but things that could have been moved before Shabbat may not be moved on Shabbat.

Shulchan Aruch 311; 1

A corpse that is placed somewhere where there is fear of fire spreading may be moved directly after placing a loaf of bread or a child on it. If there is no bread or child, it is permitted to tip the corpse from one stretcher to another until it is outside, since this is called *tiltul min hatzad*. If there are no stretchers either, it is permitted to move it directly. This is only within the same domain (avoiding issues of carrying without an eruv). If the corpse is placed in the sun (and is decaying) it may be moved to the shade within the same domain using bread or a child. If there is no bread or child it should not be moved at all. Even to roll the corpse over is forbidden, since *tiltul min hatzad* is still called *tiltul*.

שולחן ערוך אורח חיים סימן שיא סעיף א
 מת שמוטל במקום שירא עליו מפני הדליקה, אם יש ככר או תינוק מטלטלו על ידיהם; ואם אין לו ככר או תינוק, אם יש לו שתי מטות מטלטלו ע"י שיהפכנו ממטה למטה דהוי טלטול מן הצד; ואם אין לו לא זה ולא זה, מטלטלו טלטול גמור, וכל זה באותו רשות. מת המוטל בחמה, מטלטלו מחמה לצל באותו רשות ע"י ככר או תינוק; ואם אין לו ככר או תינוק לא יטלטלו כלל, אפילו להפכו ממטה למטה, דטלטול מן הצד שמיה טלטול.

Tiltul b'Gufo - טלטול בגופו

Talmud Bavli Shabbat 141

Mishna: Straw which is on the bed, do not move it with your hand, but you may move it with your body.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמא.
 משנה. הקש שעל גבי המטה - לא ינענענו בידו, אלא מנענענו בגופו.

Mishna Brura 318; 82

Palm leaves that were set aside for burning are muktze and forbidden to be moved - this refers to moving directly, but to sit on them without moving them is certainly permitted. Even if they move a little bit because of the sitting, the Magen Avraham is lenient, since this is *tiltul min hatzad* (indirect moving) provided one does not move them by hand.

משנה ברורה סימן שח ס"ק פב
 [חריות של דקל שקצצם לשריפה, מוקצים הם] ואסור לטלטלם - היינו טלטול ממש אבל לישב עליהם כשאין מזיזן ממקומו ודאי שרי ואפילו כשמזיזן ע"י ישיבתו מצדד המ"א להקל דטלטול מן הצד הוא כל זמן שאין מזיזן בידיים.

Shulchan Aruch 308; 3

[Rama: It is permitted to move a muktze item through blowing it, since this is only called indirect moving, and not considered (forbidden) moving.

שולחן ערוך אורח חיים סימן שח
 [רמ"א] מותר לטלטל דבר מוקצה ע"י נפוח, דלא הוי טלטול אלא כלאחר יד, ולא מיקרי טלטול.

you can find more shabbat source sheets from Rabbi Sedley on the web: www.rabbisedley.com

Mishna Brura 308; 13

Moving muktze with one's body, even for the sake of the muktze item is permitted, since this is not called 'moving' at all. According to this, if a muktze item is placed on the ground, it is permitted to kick it with one's feet in order that it shouldn't get ruined.

משנה ברורה סימן שח ס"ק יג

טלטול מוקצה בגופו אפילו לצורך דבר המוקצה מותר דזה לא נקרא טלטול כלל ולפ"ז אם מונח איזה דבר מוקצה על הארץ מותר לדחפו ברגליו כדי שלא יבוא להפסד:

Nolad**Talmud Bavli Shabbat 29a**

If a non-Jew hollows out a log of wood belonging to a Jew, may be burned on Yom Tov. Why? It is *nolad* (newly created)! Rav Yehuda said in the name of Rav: It is permitted to burn utensils, but forbidden to burn broken utensils according to Rabbi Yehuda, but Rabbi Shimon permits. It is permitted to burn dates (as firewood). Once they have been eaten, their pits may not be used as firewood, according to Rabbi Yehuda, but Rabbi Shimon permits. It is permitted to burn nuts as firewood. Once they have been eaten it is forbidden to use their shells as firewood according to Rabbi Yehuda, but Rabbi Shimon permits. (The gemara now states that) we need all of these examples. For if we only had the first case, we would think that only in this case Rabbi Yehuda forbids, since originally it was a utensil and now it is a broken utensil, and is therefore *nolad* and forbidden. If we only had the case of date pits, I might have thought that originally they were covered, and now are uncovered. But shells of nuts, which were always uncovered I might have thought was permitted. Therefore I need all of these cases.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כט

נכרי שחוקק קב בבקעת ישראל מסיקה ביום טוב ואמאי? נולד הוא! ... אמר רב יהודה אמר רב: מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר. מסיקין בתמרין, אכלן - אין מסיקין בגרעיניהן, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר. מסיקין באגוזים, אכלן - אין מסיקין בקליפותיהן, דברי רבי יהודה, ורבי שמעון מתיר. וצריכא, דאי אשמעינן קמייתא - בההיא קאמר רבי יהודה - משום דמעיקרא כלי והשתא שבר כלי, והוה ליה נולד - ואסור. ואי אשמעינן גרעינין - הוה אמינא: דמעיקרא מכסיין, והשתא מיגליין. אבל קליפי אגוזין, דמעיקרא מיגלו והשתא מיגלו - אימא שפיר דמי, צריכא.

Tosefot Beitza 2b

I would have thought that even the person who permits muktze (Rabbi Shimon) forbids *nolad*. (But we see that even though he allows *nolad* he still forbids an egg that was laid on Shabbat). Therefore it seems that there is a distinction. An egg is worse *nolad* since it wasn't in the world at all before, whereas in the case above the items existed, but have become broken.

תוספות מסכת ביצה דף ב

קא סלקא דעתין דאפי' מאן דשרי מוקצה בנולד אסור. וי"ל דלא דמי דהאי נולד דהכא הוי נולד טפי שמתחילה לא היה בעולם אבל התם הכלי היה בעולם רק שנשבר.

you can find more shabbat source sheets from Rabbi Sedley on the

web: www.rabbisedley.com

Rainwater

Rain is not muktze, regardless of whether it fell before Shabbat, or on Shabbat. Therefore if rain is dripping into the house it is not muktze and is permitted to be moved. This is provided that it is drinkable or could be used for washing, or at the very least could be given to animals to drink. But if it has no purpose at all it is considered muktze (machmat gufo).

מי גשמים

הגשם אינו מוקצה בין אם ירד מערב שבת ובין אם ירד בשבת. ולכן אם דלפו מי גשמים לתוך ביתו אין הם מוקצה ומותר לטלטלם, ובלבד שיהיו ראויים לשתיה או לרחיצה או על כל פנים לשתית בעלי חיים המצויים. אבל אם המים אינם ראויים כלל לשימוש הרי הם מוקצה.

Snow

There is an argument amongst contemporary poskim whether snow is muktze. Some forbid handling snow, since we do not normally convert snow into usable water, and therefore it is like dirt or stones which are on the ground (and are muktze machmat gufo). Others permit moving snow since it is like water. Therefore according to those who forbid one should be careful not to move snow with one's hands or feet. However, it is not forbidden to walk on snow, even though it becomes trampled in the process and is moved indirectly. If there is a risk that someone might slip, it is permitted to clear the snow.

שלג

נחלקו פוסקי זמננו אם שלג הוא מוקצה, יש האוסרים בזה משום שאין רגילות כלל להפוך את השלג למים והרי הוא כעפר וצוררות המונחים על גבי הקרקע. ויש מתירים וטעמם משום שהשלג הוא כמים. ולכן לדעות האוסרות יש להזהר שלא לטלטל את השלג בין בידיו ובין ברגליו אבל אין איסור לילך על גבי השלג אף שהוא נדרס ומיטלטל לצדדים תוך כדי הילוכו. אמנם אם יש חשש החלקה מותר לפנות את השלג.

Melting Snow

One may not melt snow in order to convert it into water, but it is permitted to place it in a cup of water (and let it melt by itself).

ריסוק שלג

אין לרסק שלג על מנת להפכו למים אבל מותר ליתן שלג לתוך כוס שיש בה מים.

Spreading Salt on Snow

It is permitted to spread salt on ice and snow to melt it, in order to prevent a danger of slipping. But where there is no danger of slipping it is forbidden to spread salt in order to melt the ice.

פיזור מלח על גבי שלג

מותר לפזר מלח על גבי קרח ושלג שקפא כדי להמיסם על מנת למנוע חשש החלקה. אבל שלא במקום חשש החלקה אין לפזר מלח על גבי קרח על מנת להמיסו.

Water dripping from an Air Conditioning Unit

Water which drips from an air conditioning unit is muktze because of *nolad*.

מים הנוטפים ממזגן

מים הנוטפים ממזגן הם מוקצה ואסור לטלטלם משום איסור נולד.

you can find more shabbat source sheets from Rabbi Sedley on the

web: www.rabbisedley.com